De kracht van onze beweging nu, en straks

Geplaatst op 31 oktober 2022

Wat de beweging Radicale vernieuwing zorg zoal gebracht heeft sinds die begin 2017 officieel van start ging? 11 oktober tijdens de Halfjaarlijkse ontmoeting worden er vele verhalen, voorbeelden, resultaten en ervaringen gedeeld. Elk half jaar komen coördinatoren en bestuurders van de deelnemende organisaties samen om de stand van zaken op te maken – en de verdere koers te bepalen. Eén ding is in elk geval al zeker: deelnemers willen hun grenzen weer verder oprekken. Onze (gezamenlijke) focus kan veel meer komen te liggen op hoe we kunnen werken aan een samenleving waarin mensen tot hun recht komen. Dan richten we ons meer op *voor*zorg, waar de focus nu nog veel meer ligt op *na*zorg.

2017

Radicale vernieuwing zorg begon in 2017 als initiatief om de zorg weer vanuit mensen te organiseren. Omdat zorg in de kern over mensen gaat en geen product is. Deelnemende organisaties hebben aangegeven zich in te willen zetten voor een zorg die steeds opnieuw uitgaat van dat wat van waarde is voor de mens die zorg nodig heeft, zijn naasten en zorgmedewerkers. Een zorg waarin relaties centraal staan. Partijen als het VWS-ministerie en zorgkantoren zijn aangesloten om inhoudelijk mee te denken en te helpen obstakels weg te nemen. Het motto van de beweging is vanaf het begin: Van regels naar relaties.

Zoals ook in onze media te volgen was de afgelopen jaren, heeft dit tot veel enthousiasme en uitwisseling geleid. Op allerlei niveaus zijn mensen praktisch gaan samenwerken aan die gezamenlijke droom van de beweging. Met als gevolg meer tijd en aandacht voor wat belangrijk is voor cliënten en medewerkers. Vele regels zijn intussen geschrapt, maar ook werd duidelijk dat je er dan nog niet bent. Steeds uitgaan van relaties is niet vanzelfsprekend, in een zorg waar regels, protocollen en het medisch model al jarenlang het uitgangspunt zijn. Dat het dan belangrijk is dat er een plek is waar je ten allen tijde mensen kunt opzoeken die ook werken aan radicale vernieuwing, zijn steeds meer mensen gaan ervaren.

Lees verder onder de afbeelding

De afgelopen jaren creëerden we als beweging een bruisende broedplaats, met vele mensen die goede ervaringen hebben met het werken aan deze ambitie. Mensen met heel diverse achtergronden, rollen en functies, die goede voorbeelden kennen – en willen delen wat bij hen werkt of juist niet. En die elkaar verder willen en kunnen helpen. Ook als het tegenzit. De bereidheid van mensen om kwetsbaar en open te durven zijn is daarbij cruciaal gebleken. Kwetsbaar en open, als het gaat om of het echt lukt om te doen wat we zeggen dat we willen doen en wat dat vergt – ook naar mensen buiten de eigen organisatie toe, en ook in contact met zorgkantoren en inspectie. Daarnaast blijkt de professionele ondersteuning van de

beweging van wezenlijk belang om dit met elkaar te kunnen doen.

2019

Het was dan ook niet voor niets dat bij het stoppen van de opstartsubsidie van VWS eind 2019, ongeveer de helft van de toen 50 deelnemende organisaties op eigen kosten wilde doorgaan – en ook bereid was om meer eigenaarschap te nemen binnen de beweging. Via het enthousiasme bij deelnemers aan de nieuw opgerichte actieteams, het kernteam en actieve betrokkenheid van partners op landelijk niveau is er vervolgens veel bereikt. De mensen binnen de deelnemende organisaties zijn serieus verder aan de slag gegaan om cliënten, naasten en medewerkers te zien en te erkennen in wie zij zijn. Op landelijk niveau is er veel vraag naar ervaringen uit de beweging. Ook is er invloed op bijvoorbeeld de herziening van de Wet zorg en dwang en worden de droom en voorbeelden uit de vernieuwingspraktijken gedeeld op symposia en webinars van NVTZ, Actiz, zorgverzekeraars en binnen andere landelijke netwerken. Regelmatig sluiten ook weer nieuwe deelnemers aan bij de beweging.

Nu

Tegelijkertijd hebben deelnemers nu te maken met forse uitdagingen zoals op het gebied van personeel en financiën, in een samenleving en wereld die volop in verandering zijn. Te midden van deze context constateren deelnemers dat we veel meer uit de beweging kunnen halen. Juist ook om te kunnen komen tot adequate en duurzame oplossingen voor de vraagstukken in de zorg en samenleving (en daarmee ook voor vraagstukken binnen de beweging). Daarbij wordt opgemerkt dat de beweging zich onderscheid van grote landelijke programma's. Die zijn vaak primair gericht op het besparen van kosten. Kostenbesparing is dan het startpunt van de vernieuwing. In onze beweging kiezen we voor mensen en hun behoeften als startpunt. We willen de zorg zo organiseren dat mensen er gelukkiger van worden. Door dit consequent te doen versterken we mensen en kunnen óók de kosten dalen. We starten dus vanuit een ander

uitgangspunt en komen daardoor ook met andere oplossingen.

Binnen de vernieuwingsbeweging stellen we regelmatig de vraag: hoe zouden we het willen als we de zorg helemaal opnieuw uit mogen vinden? Nu is weer zo'n moment dat de vraag op tafel komt hoe de vernieuwingsbeweging *zichzelf* weer opnieuw uit kan vinden. Hoe kunnen we onszelf doorontwikkelen? Dat maakte de Halfjaarlijkse ontmoeting 11 oktober misschien op momenten een tikkeltje ongemakkelijk. Want zo'n vraag maakt dat wat misschien vanzelfsprekend geworden is, of lijkt, ook ter discussie kan komen te staan. En dat er kritische vragen gesteld worden. Maar als we één ding wel geleerd hebben de afgelopen jaren binnen de beweging, is het dat het stellen van de vraag of je de goede dingen doet, en of je de dingen die je doet goed doet, nodig is om niet te verzanden in gewoontes en regels. En om open te blijven om gepassioneerd, flexibel en slagvaardig in te kunnen spelen op ontwikkelingen en behoeftes van de mensen om wie het gaat.

Straks

Uit het gesprek tijdens de Halfjaarlijkse ontmoeting komt naar voren dat we de gedeelde waarden onderliggend aan de beweging (de basis van de droom) niet verder ter discussie hoeven te stellen. De droom van de beweging kan mogelijk nog wel aangescherpt worden. Nu neemt de zorg daar nog heel nadrukkelijk een centrale plek in. Een kernvraag die tijdens de bijeenkomst besproken wordt, is of dat nog wel passend is. Natuurlijk is en blijft zorg een belangrijke behoefte van mensen, en moeten we Waardevolle zorg mogelijk blijven maken. En is dat op zich een enorme opgave. Maar de aanwezigen zijn het er over eens dat het leven van de mensen die zorg nodig hebben voor het grootste gedeelte draait om andere dingen dan zorg. En als we de zorg ondersteunend willen laten zijn aan wat voor mensen van betekenis is in hun *leven*, dan moeten we alles ook daar op (in)richten. Zorg kan daar dan onderdeel van zijn, maar in die volgorde.

Hoe je dat dan doet en wat dat betekent voor de zorg, temidden van de grote vraagstukken in de sector en samenleving over bijvoorbeeld personeel en geld, is waar we op dit nieuwe kruispunt in de beweging elkaar bij kunnen ondersteunen, inspireren en versterken.
Mensen zijn ook enthousiast over het feit dat er ook in de langdurige ggz en in de jeugdzorg bewegingen Radicale vernieuwing op gang gekomen zijn. Die gaan we veel meer met de radicale vernieuwing in de verpleeghuiszorg en thuis verbinden.
Ook wordt gesproken over het vinden van manieren om breder in de samenleving gesprekken te voeren over wat belangrijk is voor mensen in hun leven – en hoe zij daar zelf en samen vorm en inhoud aan kunnen geven. Om van daaruit te kijken welke ondersteuning daarbij nodig is vanuit bijvoorbeeld de zorg.

> ***Want daar hebben deelnemers behoefte aan: perspectief op de mogelijkheden en uitdagingen waar we voor staan.***

Lees verder onder de afbeelding

Zo kunnen we met elkaar inspelen op de behoefte aan een ander, constructief verhaal, dat perspectief kan bieden. Want daar hebben deelnemers behoefte aan: perspectief op de mogelijkheden en uitdagingen waar we voor staan. Er schuilt potentie in het delen van ervaringen en vraagstukken, bijvoorbeeld via praktijkvoorbeelden van deelnemende organisaties die al langer werken vanuit de gedachte dat het leven van mensen niet in hokjes, sectoren of domeinen te vangen is. Daarvoor wordt bijvoorbeeld lokaal samengewerkt met allerlei nog niet vanzelfsprekende partners van buiten de zorg. Zulke voorbeelden kunnen versterking gebruiken en doorontwikkeld worden. En verbonden worden met dromen, ideeën,

uitdagingen, netwerken en menskracht van andere deelnemers die ook die kant op (willen) bewegen. De kracht zit er ook in, dat ieder de opgedane inspiratie op eigen wijze in de eigen praktijk toe kan passen. Iedere lokale context vraagt een eigen aanpak.

Deelnemers geven dan ook aan elkaar nodig te blijven hebben in het vernieuwingsproces, waar deze landelijke beweging 'van regels naar relaties' over gaat. Je moet het lokaal doen, maar deelnemers geven aan dat zij alleen niet zo ver komen als door het bundelen van krachten met mensen die willen werken vanuit een soortgelijk mensbeeld en samenlevingsvisie – ook op landelijk niveau. Het leernetwerk van onze landelijke beweging lijkt goed te kunnen voorzien in deze behoefte.

Wat willen deelnemers zoal halen en brengen?

Deelnemers hebben tijdens de Halfjaarlijkse ontmoeting opgeschreven wat zij de komende periode in elk geval nodig hebben, voor zichzelf en hun organisatie. En wat zij willen brengen binnen de beweging. De kern daarvan hebben we hier op een rij gezet. De komende tijd werken deelnemers verder uit hoe vanuit de beweging vorm en inhoud gegeven kan worden aan deze behoeften – en hoe we optimaal van ieders aanbod gebruik kunnen maken.

> Vrijdag 11 november staat de Week van de Radicale vernieuwing in het teken van de vraag: 'Hoe creëren we een samenleving die draait om Waardevol leven?' Meer informatie.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Beweging verbreden en verdiepen, Vernieuwend besturen en toezicht houden
Trefwoorden: Bestuurders, Coördinatoren, radicale vernieuwing langdurige ggz